

P. Fülöp József, S.J. 1932–2010

Emlékezés egy különös sorsú évfolyamtársamra

Fülöp József 1932. június 23-án született Szombathelyen. Elemi és középiskoláit is ott végezte. Középiskolai tanulmányait a Szt. Norbert premontrei gimnáziumban kezdte, amelyet 1948-ban államosítottak, így 1950-ben már a Nagy Lajos gimnáziumban (ez lett az új neve) érettségizett. Ugyanabban az évben felvették az egyetemre, Miskolcon a bányászati karra. De tanulmányait csak a következő évben kezdte el a Földmérő Mérnöki Karon Sopronban. Ez az 1951-es évfolyam volt Magyarországon az első, amelynél a mérnöki szaktanulmányi idejét fölemelték öt évre. Így 1956-ban végezte geofizikus mérnökként. Ugyanabban az évben a folyamatos honvédelmi ismeretek tantárgy és a nyári táborok révén, valamint az 56-os tiszti képző után eleget tett a kötelező katonai szolgálatnak is.

Jagodits Ferenc, egykori gimnáziumi osztálytárs, egyetemi évfolyamtárs és későbbi munkatárs, így emlékszik vissza ezekre az évekre:

„Emlékszem, együtt tanultunk az első matematikavizsgákra Jóskaéknál a karácsonyi szünetben. Ő mindig nagyon sokat tanult, az iskolai eredményei kiválóak voltak, és a tanuláshoz való szorgalma végig kísérte egész életét. Két évig tanultunk földmérőnek, ám ekkor mindketten úgy döntöttünk, hogy kipróbálunk valami más, izgalmasabb és rejtélyesebb tudományt, a geofizikát. A geofizikaprofesszorunk a földmérők és geofizikusok közti különbséget viccesen abban határozta meg, hogy a földmérő gyalogol munka közben, a geofizikust meg autóval viszik dolgozni.”

Az 1956-os események következményeként decemberben elhagyta az országot, és a soproni egyetem egy részlegével Torontóba ment. A körülbelül 150 menekült mérnök-hallgató diákot a kanadai Mining Association támogatta a torontói egyetemmel közösen. 1964-ben a Mining Engineering fakultáson a Geological Engineering szakon újra végzett (BSc). Ezután egy évig dolgozott a Gulf Olaj Vállalatnál, majd 1965–67 között a waterlooi egyetem Civil Engineering fakultásán megszerezte a MSc fokozatot (Soil Mechanics Option).

„Torontóba 1957-ben egy fagyos éjszakán érkeztünk meg. A következő négy hónapot angol tanulással töltöttük, amiben Jóska szintén remekelt. Ezután folytatta tanulmányait és 1964-ben átvehette geológus mérnöki diplomáját. ... Mivel a felszíni geofizika elbűvölte, tanulmányait foly-

tatva 1967-ben mesterdiplomát szerzett talajmechanikai szakirányon.”

1967–71 között a Huntce-Kenting vállalatnál mint project geofizikus dolgozott. 1971–79 között ún. „freelance” konzultáns geofizikus volt, s a világ különböző országaiban vett részt geofizikai kutatásokban.

„Ekkoriban életünk megint közös szálon futott, hiszen ugyan annál a cégnél dolgoztunk, és számos közös projektünk volt Kanadában, illetve számos más országban. Mesélt nekem guayanai újtárról, amikor bauxit után kutatva szeizmikus méréseket végeztek. ... A hadsereg biztositotta munkájukat egész nap ... A munka befejezése után Jóska sok érdekes emlékekkel és tapasztalattal biztonságban hazatért, sőt egy üveg igazi guayanai rumot is hozott, amit együtt fogyasztottunk el beszámolója hallgatása közben...

Jóska mérnöknek és tudósnek is kiemelkedő volt, különböző klimatikus és földrajzi környezetben dolgozott, ismerte az összes geofizikai eljárást, és ezt alapos geológiai tudás támasztotta alá.”

1979. január 25-én belépett a jezsuita rend magyar noviciátusába Torontóban. Szerzetesi fogadalmához szükséges filozófiai tanulmányait New Yorkban végezte

a Fordham Egyetemen, míg a teológiai tanulmányokat a torontói Regis College-ban.

1983. november 19-én pappá szentelték. 1984-ben Montreálban volt kiegészítő lelkész, és 1985-től 2000. nov. 21-ig a hamiltoni Szt. István Magyar templom plébánosaként szolgált.

„Abba a kitüntetett helyzetbe kerültünk, hogy »saját« szerzetesünk lett. József atya keresztelte meg unokáinkat, támogatta betegséggel küzdő családtagjainkat és temette el elhunyt szeretteinket.”

2000-ben vírusos agyvelőgyulladásra kapott, három hónapos intenzív kórházi kezelés után Torontóba került az Árpád-házi Szent Erzsébet plébánia jezsuita közösségébe. Ott halt meg 2010. augusztus 15-én, életének 78. évében. Hamvait a courtlandi temetőben helyezték örök nyugalomra.

„József atya kiváló szerzetes, a Soproni Csoport szeretett tagja, nagy tudású természettudós, geofizikus és felfedező volt. Szép és teljes életet élt.”

Nyugodjék békében!

Gerzson István
geofizikus mérnök (Sopron 1956)

P. Fülöp József, S.J.
1932–2010

Dr. Fabiáncsics László, aranyokleveles geofizikus mérnök 1934–2012

Dr. Fabiáncsics László életének 78. évében 2012. május 8-án elhunyt. Utolsó útjára 2012. június 20-án kísértük. A család, a barátok, tisztelők búcsúja után, most szeretnénk felidézni munkás és küzdelmes életét.

Dr. Fabiáncsics László aranyokleveles geofizikus mérnök 1934-ben született. Középiskolai tanulmányai befejezéseként 1952-ben érettségizett Pécsen a Nagy Lajos Gimnáziumban. 1952-ben kezdte meg egyetemi tanulmányait Sopronban. A vidám, konfliktusokat nem nélkülöző diákeveket követően 1957-ben a Bányamérnöki Kar Földmérő tagozatán okleveles geofizikus mérnökként végzett.

Fabiáncsics László életének és munkájának áttekintése nagyon szép és izgalmas feladat.

A hazai földtani-geofizikai kutatás az ötvenes években nagyon intenzív fejlődésnek indult. A hagyományos fúrási tevékenységhez kapcsolódva a szilárd nyersanyagkutatásban is egyre nagyobb szerepet nyertek a mélyfúrás-geofizikai módszerek. A hagyományos réteghatár kijelölés mellett a mélyfúrás-geofizikai szelvényeket sikeresen alkalmazták a szénkéminőségi és közetmechanikai paramétereinek meghatározásában. Bonyolult tektonikájú területeken nagy előrelépés volt az orientált rétegdőlés mérésének bevezetése. Az új eljárások bevezetésében és alkalmazásában komoly szerepe volt Fabiáncsics Lászlónak a liász, eocén és miocén szénmedencék kutatásánál.

A geofizikai módszerek sok új területen is új lehetőségeket nyújtottak. A bányageofizikai és az agrogeofizikai módszerek területén több kezdeményezése volt.

A hetvenes években már érzékelhető volt a hazai kutatási és fúrási tevékenység csökkenése. Az új kihívásnak megfelelően több éven át dolgozott külföldön (Mongólia, Szíria, Libanon, Algéria, Jugoszlávia).

A nyolcvanas-kilencvenes években a szénbányászati feladatok csökkenése az építőanyag-bányászat (homok, kavics, mészkő, bazalt) és a környezetvédelem területén biztosított számára új feladatot.

1957-ben első munkahelye a Magyar Állami Eötvös Loránd Geofizikai Intézetben (ELGI) volt. Munkáját a komlói kihelyezett csoportnál észlelőként kezdte. A csoport a szénkutató fúrások mélyfúrás-geofizikai vizsgálatával foglalkozott. A rossz magmintavételi lehetőségek miatt

fontos volt az oldalfal-mintavétel és a radioaktív izotóppal történő sűrűségmérés. 1958-ban az újonnan alakult miskolci csoport vezetésére kapott megbízást. A csoport három műszerkocsival az ózdi és salgótarjáni szénmedencében dolgozott. 1962. január 1-től csoportvezetőként került vissza Komlóra.

1963-ban a mongóliai vízkutató expedíció felszíni geoelektromos csoportjában végzett mélyfúrás-geofizikai vizsgálatokat.

1964-ben új feladatot kap. Az ELGI-ből terv szerint leválasztásra kerülnek a mélyfúrás-geofizikai terepi csoportok, amelyek a jövőben az Országos Kutató és Fúró Vállalat (OFK FV) keretében végzik tevékenységüket. Ennek előkészítésére Fabiáncsics László osztályvezetőként kapott megbízást. 1965–67 között már az OFK FV-nél dolgozik osztályvezetőként. 1968-ban újra mongóliai feladatot vállal. 1968–71 között a magyar–mongol érckutató expedíció tagja, Jantsky Béla expedícióvezető helyettese. További feladata az expedíció munkájához tartozó felszíni geoelektromos mérések elvégzése.

1971-ben újra itthon van, az OFK FV vezető geofizikusaként elsősorban fejlesztői munkát végez.

1972–75 között Libanonban és Szíriában dolgozik, a Vízkutató Fúrasi Expedíció felszíni vízkutató geofizikai részlegét irányítja. Szakértőként geoelektromos és rádiófrekvenciás módszerrel végzett vízkutatást és kősókutatást. Libanon, az irigyelt ország, ezalatt vált a polgárháború áldozatává, így vált az ő munkája egyre veszélyesebbé. Különösen érdekes feladata volt Bejrút vízellátásának keretében a rosszul szabályozott víztermelés miatt bekövetkező sós vízbeáramlás kimutatása. Az 1975–79 időszakban ismét itthon van, az OFK FV vezető geofizikusaként a műszaki fejlesztéseket irányítja. 1978–79 között Algériában végez felszíni geoelektromos méréseket, agyagkutatási feladat keretében.

1978-ban műszaki egyetemi doktorrá avatják. Értekezését az eocén programhoz kapcsolódó mélyfúrás-geofizikai vizsgálatokról írta.

1981-től Ipari Minisztérium szakértőjeként bányageofizikai feladatok megoldásán dolgozik. Kérésére 1984-ben áthelyezték a Központi Bányászati Fejlesztési Intézetbe (KBFI).

Dr. Fabiáncsics László
1934–2012

Az Ipari Minisztériumban és a KBFI-nél több nagy ívű koncepció kidolgozásában vesz részt. Ezekben a felszíni és mélyfúrás-geofizikai módszerek lehetőségeivel foglalkoznak a szilárd ásványbányászat, szilárd nyersanyag-hasznosítás, bányageofizika területein. Vizsgálataik elsődlegesen a kőszén, bauxit és vegyes ásványok területére terjednek ki. Dorogon a fiteállékonyág geoelektromos vizsgálatával foglalkozik. Recskén a rézkoncentráció meghatározására bányabeli fúrásokban végeznek gamma–gamma méréseket.

1980-ban egy rövidebb munka erejéig ismét Mongóliába találjuk. A korábban megkutatott wolframhányó vízellátásának megoldására folytatnak kutatásokat.

1984-ben újra Libanonban dolgozik, völgyhidak, bevágások geoelektromos vizsgálatában vesz részt. Érdekes feladata volt egy jugoszláviai bánya vízbetörésének geofizikai vizsgálata. Ezt a Miskolci Egyetem Geofizikai Tanszékével közösen végezték.

AKBFI-ben több munkatársával „Komplex agrogeofizikai mérőműszer és mérési eljárás” címmel szabadalmat dolgozott ki, amelyet a gödi szövetkezetben alkalmaztak. A berendezéssel a talaj geoelektromos ellenállását és dielektromos állandóját, természetes gamma-sugárzását vizsgálhatják. Ezek mellett neutron–gamma és a gamma–gamma mérésekre is lehetőség van.

1986-ban megváltik a KBFI-től, s geológiai és bányászati szakértőként folytatja érdekes és változatos tevékenységét. Elsősorban kavics- és homokbányákkal foglalkozik, kavicsbányák felelős műszaki vezetője. 1989–2002 között már egyéni vállalkozó. Az Agronatura Bt., Meran 97 Kft. munkáját irányítja, többek között bányagödrök feltöltését végzik.

1993-ban egy csernobili geofizikai kutatást próbál előkészíteni. Az agrogeofizikai szabadalomra alapozott műszerrel végeztek kísérleti méréseket.

Nagy kalandja a szobi kerekhegyi mészkőhányó, amely a kor változásai miatt nem a legszerencsésebb vállalkozásként zárult.

1994-ben nyugdíjas lesz, de továbbra is aktívan dolgozik. Munkáját a több mint 100 jelentés, szakvélemény, kutatási terv mellett a *Magyar Geofizika* ban és a *Bányászati Lapok* ban ismertette. A szilárd ásványkutató mélyfúrás geofizikájáról egyetemi jegyzetet készített. A szénbányászatban és az ércbányászatban alkalmazható geofizikai módszerekről a *Bányai Szakirodalmi Tájékoztató* ban két könyv szerkesztését végezte. A szilárd ásványbányászattal kapcsolatos geofizikai információk rendszereivel kapcsolatban a KBFI adta ki munkáját.

Eredményes munkájáért 1960-ban a Földtani Kutatás Kiváló Dolgozója kitüntetésben részesült, megkapta a Bányászati Szolgálati Érdemérem bronz, ezüst és arany fokozatát. Mongóliai tevékenységét is kitüntetésekkel ismerték el.

1996-ban kezdődött betegsége. Ekkor távolították el jobb veséjét. Ezt követte még több operáció és a kezelések hosszú sorozata. Betegségét hihetetlen élni akarással, türelemmel, erővel élte meg. Az utolsó küzdelemben mindez kevés volt. 2012. május 8-án egy régi kollégánk, ismerősünk, barátunk végleg eltávozott közülünk.

Sokszor felvetődik a kérdés, mi is örzi egy kutató ember emlékét?

A kutatások eredménye nemcsak megvalósult bányákban, vizet adó kutakban, mérnöki létesítményekben, a helyreállított környezetben marad meg, hanem ismereteink bővülésében is. Ehhez járult hozzá Fabiáncsics László kollégánk is. Munkásságának eredményei ott vannak hazánk, Mongólia, Szíria, Libanon földtani-geofizikai ismereteiben, környezetvédelmi és vízkutatói eredményeiben.

Ha nevünk, emlékünk apró porszemként el is tűnik utódaink előtt, tudnunk kell, munkánk, eredményeink mindig részét képezi a múltnak, segítik a jelent, biztosítják a jövőt.

2012. nov. 15.

Az anyag összeállításában közreműködött:
*Baráth István, Bucsi Szabó László, Hursán László,
 Mészárosné Jelinek Beáta, Papp Jenő, Szalay István,
 Zsadányi Éva*

Rendezvénynaptár

2013. február		
2013. febr. 20.	Új Utak 2013 – földtudományi előadóiülés: (tárgysorozat később)	MFGI előadóterem, Budapest, Stefánia út
2013. március		
2013. márc. 4–7.	DGG – 73. Jahrestagung der Deutschen Geophysikalischen Gesellschaft (www.dgg-2013.de)	Lipese, Németország
2013. márc. 17–20.	4th EAGE Passive Seismic Workshop (www.eage.org)	Amsterdam, Hollandia
2013. márc. 20.	Új Utak 2013 – földtudományi előadóiülés: (tárgysorozat később)	MFGI előadóterem, Budapest, Stefánia út
2013. márc. 25–29.	Tyumen 2013 – „New geotechnology for the old oil provinces” (www.eage.org)	Tyumen, Oroszország
2013. április		
2013. ápr. 7–12.	EGU General Assembly – AZ EGU évi közgyűlése (www.egu2013.eu)	Bécs, Ausztria
2013. ápr. 22–26.	Engineering Geophysics 2013 konferencia és kiállítás	Gelendzsik, Oroszország
2013. ápr. 25–28.	4th International Geosciences Student Conference, Természettudományi Múzeum (www.IGSC-2013.com)	Berlin, Németország
2013. május		
2013. máj. 13–16.	Geoinformatics 2013 – 12. Nemzetközi Konferencia	Kiev, Ukrajna
2013. máj. 15–17.	IGC 2013 – 9. Nemzetközi Geotermikus Konferencia (www.geothermiekonferenz.de)	Freiburg, Németország
2013. június		
2013. jún. 10–13.	75th EAGE Conference & Exhibition incorporating SPE EUROPEC 2013 Az EAGE éves kongresszusa és műszerkiállítása (www.eage.org)	London, Nagy-Britannia
2013. szeptember		
2013. szept. 8–12.	Near Surface Geoscience 2013 (www.eage.org)	Bochum, Németország
2013. október		
2013. okt. 7–10.	BGS2013 – a Balkán Geofizikai Egyesület 7. kongresszusa (www.eage.org; mailto: eage@eage.org)	Tirana, Albánia

További részletek, referenciák a honlapról (<http://www.mageof.hu>) érhetők el.

Kakas Kristóf

Kövesligethy Radó (1862–1934)

Az ógyallai obszervatórium 1880 körül

A kiskartali obszervatórium 1890 körül